

Eduskunta/sivistysvaliokunta
Mannerheimintie 30
00102 Eduskunta
siv@eduskunta.fi

Viite: HE 211/2014 (valmentava koulutus) – lausuntopyyntö sivistysvaliokunnalta 1.12.2014

AMEO-verkoston lausunto koskien HE 211/2014 eduskunnalle laeiksi ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11 §:n, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 25 §:n ja opintotukilain 7 §:n muuttamisesta

AMEO-verkosto (amatilliset erityisoppilaitokset) kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntona seuraavaa:

Uudistuksen aikataulu on tiukka. Koulutuksen järjestämisluvista voidaan päättää vasta keväällä 2015 – Haku koulutuksiin alkaa jo 18.3.2015 ja tiedottamisen pitäisi olla jo käynnissä. Koska lain toimeenpanon lykkääminen ei liene mahdollista, ehdotamme järjestämisluville vuoden siirtymäaikaa. Näin varmistettaisiin keväällä 2015 valmentavan koulutuksen opiskelupaikkaa hakeneiden opiskelijoiden oikeudet siinä tapauksessa, että opiskelija tulee valituksi oppilaitokseen, jota ylläpitävältä koulutuksen järjestäjältä valmentavan koulutuksen järjestämisluva evätään.

Uudistuksen tavoitteena oleva valmistavien ja valmentavien koulutusten kokonaisuuden selkeyttäminen on tarpeellinen. Pidämme myös valmentava 1:n ja 2:n erottamista omiksi koulutuskokonaisuuksiksi hyvänä ratkaisuna. Uudistuksen myötä mahdollisuus yksilöllisiin opintopolkuihin ja joustaviin siirtymiin vahvistuvat, erityisesti ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen osalta. Nähtäväksi jää miten koulutuksen järjestäjät käytännössä pystyvät toteuttamaan joustavia siirtymiä esityksessä kuvatun mukaisesti, esimerkiksi kesken lukuvuoden.

Uusi moduulimainen koulutusrakenne mahdollistaa hyvin joustavat ja yksilölliset opintopolut, mutta opiskelijan ryhmäytyminen luo hyvän pohjan opiskelulle. Huolemme siis on, muodostuuko valmentavasta koulutuksesta liian hajanainen kokonaisuus ja miten erityisopetuksen rahoitus tulee vastaamaan erityistä tehtävää. Selvää on, että moduulimalli asettaa haasteita ohjaukselle. Mietimme lisäksi ohjausresurssien riittävyyttä silloin, kun

koulutus järjestetään yleisissä ammatillisissa oppilaitoksessa, jossa opiskelijamäärät ovat isoja.

Näkemyksemme mukaan opiskelijaksi ottamisen perusteet vaativat selkeyttämistä. Tämä on tärkeää erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden jatko- ja lisäkoulutusmahdollisuuksien turvaamiseksi. Rajanvedon yleisten ammatillisten oppilaitosten opiskelijaksi ottamisen suhteen tulee olla selkeä.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus

Osa peruskoulusta valmistuvista nuorista tarvitsee asiantuntevaa ja yksilöllistä ammatilliseen perustutkintokoulutukseen tähtäävää opetusta ja ohjausta. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteet tarjoavat paljon valinnan mahdollisuuksia, joista erityisopetuksen yhteydessä on tarjottava erityisesti niitä osia, jotka selkiyttävät sopivan osaamisalan valintaa ja vahvistavat perustutkintokoulutuksessa selviytymisen edellytyksiä. Lisäksi on aikuisia, jotka vamman tai sairauden takia eivät pysty jatkamaan entisessä ammatissaan tai ovat jääneet näiden syiden takia ilman toisen asteen koulutusta. Heille ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus ammatillisessa erityisoppilaitoksessa on usein paras ympäristö edellytysten ja mahdollisuuksien yhteensovittamisessa.

Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus

Ammatillisten erityisoppilaitosten erityistehtävänä on huolehtia vaikeimmin vammaisten opiskelijoiden koulutuksesta. Ammatillisilla erityisoppilaitoksilla on pitkäaikaista kokemusta ja asiantuntemusta ko. kohderyhmästä sekä laadukkaan valmentavan koulutuksen järjestämisestä. AMEO-verkoston oppilaitokset haluavat jatkossakin ottaa vastuun eniten tukea tarvitsevien nuorten koulutuksesta. AMEO-oppilaitoksilla on valmius järjestää työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta kattavasti ja tasalaatuisesti koko valtakunnan alueella. Tämä edellyttäisi luonnollisesti koulutuspaikkojen lisäämistä AMEO-oppilaitoksille ja huolellista harkintaa koulutuksen järjestämislupien myöntämiseen uusille koulutuksen järjestäjille.

Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen määrittelyn osalta AMEO-verkosto haluaa tuoda julki huolensa kohderyhmän liiasta rajoittamisesta. TELMA-koulutus on määritelty vain vaikeimmin vammaisille opiskelijoille ja huolena on, että määritelmä rajaa esim. psyykkistä pitkäaikaissairautta sairastavat tästä ryhmästä.

Erityisopetuksen luokittelu

Erityisopetuksen tarpeen luokittelu on AMEO-verkoston mielestä aikaisempaa toimivampi. Perusopetuslaista luokittelu on kuitenkin poistettu, jolloin sen tarpeellisuus kyseenalaistuu ammatillisessa koulutuksessa. Mikäli luokittelu halutaan säilyttää, voisi sen pelkistää muotoon: oppimisvaikeus, vamma, sairaus ja muu syy.

Erityisenä koulutustehtävä erityisopetuksen kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävä.

Rahoituslainsäädännössä olisi tarpeen määritellä tähän toimintaan kohdennettua perusrahoitusta (lisäosa). Asiantuntijapalvelujen organisointi ja järjestäminen edellyttää oppilaitoksista pysyvää toimintamallia ja edellyttää selkeätä resurssia toiminnan ylläpitämiseksi. Kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävään liittyvä toiminta on tällä hetkellä laaja-alaista ja saatu palaute ammatillisilta oppilaitoksilta on ollut hyvää. Toiminnalla on pystytty vaikuttamaan läpäisyä ja työllisyyttä edistävästi sekä alueellista verkostoitumista edistävästi.

AMEO pitää tärkeänä, että hallituksen esityksessä ammatillisten erityisoppilaitosten asema ja tehtävät on määriteltä sekä huomioitu oppilaitostemme mahdollisuudet jatkossakin toteuttaa molempia valmentavan koulutuksen koulutusmuotoja. Toivomme tämän koulutuksen tasa-arvoa edistävän kehityssuunnan jatkuvan, mikä edellyttää luonnollisesti koulutuksen järjestämisluvan saamista molempiin valmentaviin koulutuksiin.

Järvenpäässä 8.12.2014

Tiina Meriläinen
AMEO johtoryhmän puheenjohtaja
tiina.merilainen@validia.fi
040 728 2547